

20. 2. 2023

Životní podmínky středočeských domácností v roce 2022

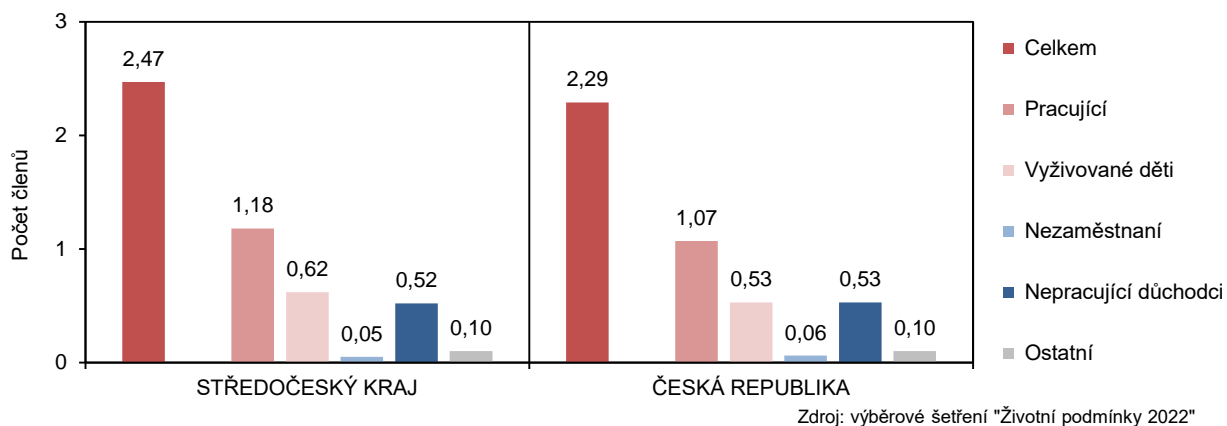
Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2022“ patřily příjmy středočeských domácností za rok 2021 k nejvyšším mezi kraji, přestože byl čistý roční peněžní příjem na člena domácnosti ve výši 239 tis. Kč těsně pod celorepublikovým průměrem. Středočeské domácnosti mají oproti domácnostem v celé republice více členů, vyšší je podíl pracujících členů a vyživovaných dětí. Častěji, než je průměr republiky, bydlí Středočeši ve vlastním domě a v bytě s více obytnými místnostmi. Průměrný podíl výdajů na bydlení z čistého příjmu domácnosti patří k nejnižším mezi kraji. Přestože životní podmínky středočeských domácností bývají příznivější než ve zbytku republiky, subjektivní názory domácností bývají častěji negativnější, než je celorepublikový průměr.

Na základě členství v Evropské unii provedl Český statistický úřad další ročník výběrového šetření EU-SILC o příjmech a životních podmínkách domácností pod názvem „Životní podmínky 2022“¹. Cílem tohoto šetření je dlouhodobě získávat srovnatelná data o sociální situaci domácností, která jsou díky jednotné metodice porovnatelná i s dalšími zeměmi EU. Šetření se uskutečnilo ve všech krajích ČR. V jeho průběhu navštívili pověřeni tazatelé v celé republice přibližně 10,9 tis. domácností; vyšetřenosť dosáhla 79,2 %. Ve Středočeském kraji to bylo necelých 1,3 tis. domácností, u nichž byla vyšetřenosť 82,7 %. Většina údajů se zjišťovala podle aktuálního stavu v době dotazování, tj. v 1. polovině roku 2022. Pouze ekonomická aktivita, údaje o peněžních a naturálních příjmech byly zjišťovány za rok 2021.

Charakteristika domácností

V roce 2022 hospodařilo ve Středočeském kraji 547 tis. domácností a v nich 1 348 tis. osob. Na jednu domácnost průměrně připadalo 2,47 osob. Středočeské domácnosti patří dlouhodobě k regionům s vyšším počtem členů, v roce 2022 byl průměrný počet osob na jednu domácnost z mezikrajského pohledu úplně nejvyšší. Početnější domácnosti mají také východočeské a moravské regiony, naopak méně početné domácnosti jsou zpravidla v hlavním městě a severozápadních Čechách.

Průměrný počet členů domácnosti celkem a podle ekonomické aktivity v roce 2022

KOMENTÁŘ

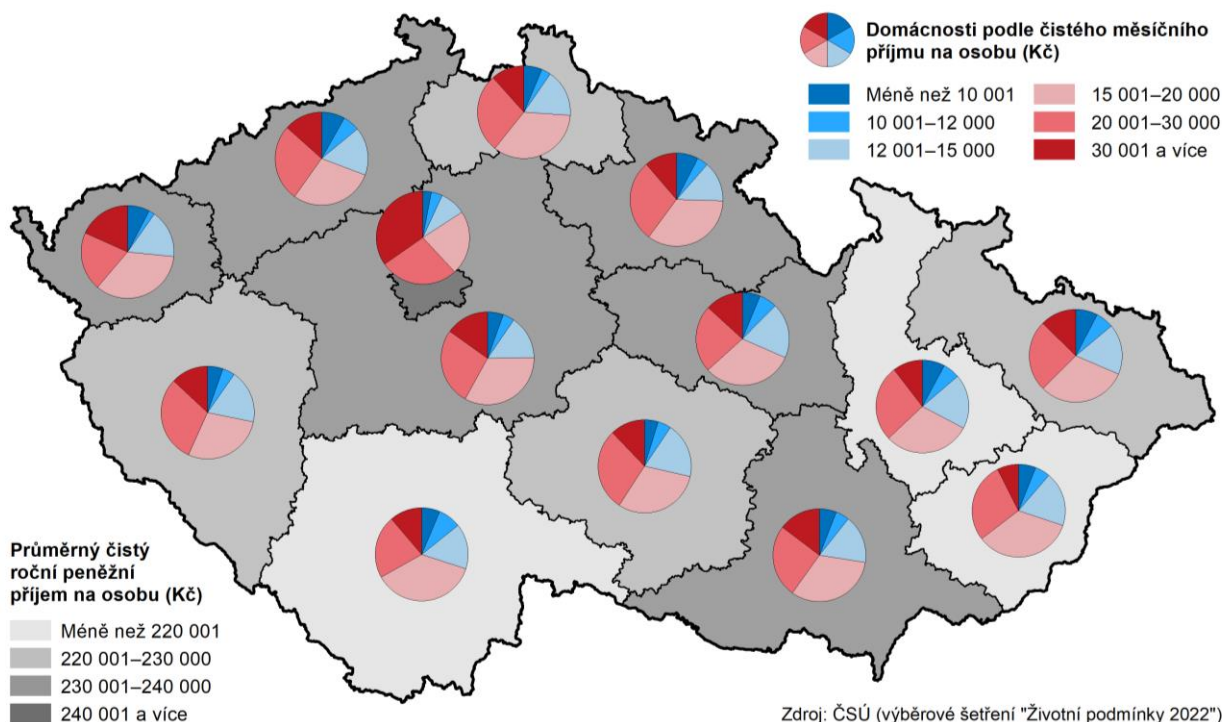
Tyto výsledky korespondují s charakterem regionů ČR. Vyššího počtu členů domácností dosahovala zpravidla oblasti venkovského charakteru, naopak nižšího počtu oblasti s vyšším podílem městského obyvatelstva.

V souvislosti s demografickými charakteristikami zaznamenaly středočeské domácnosti v mezikrajském srovnání také nejvyšší průměrný počet vyživovaných dětí na domácnost (0,62) a v kombinaci s vyšší zaměstnaností zároveň i nejvyšší průměrný počet pracujících členů v domácnosti (1,18).

Příjmy a finanční situace domácností

Příjmy osob a domácností byly zjišťovány za rok předcházející šetření, tj. za rok 2021. Hrubý roční peněžní příjem na člena domácnosti činil ve Středočeském kraji v roce 2021 průměrně 276,4 tis. Kč, průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu dosahoval za kraj výše 239,0 tis. Kč. Tento výsledek byl těsně pod celorepublikovým průměrem (241,2 tis. Kč; tuto hodnotu navyšovaly především příjmy domácností v hlavním městě Praze s 323,0 tis. Kč) a z mezikrajského pohledu byl Středočeský kraj druhý nejvyšší. Nejčastějším příjmovým pásmem, ve kterém se nacházela třetina středočeských domácností, byly příjmy ve výši 15–20 tis. Kč na osobu (33,1 % domácností).

Příjmy domácností podle krajů v roce 2021

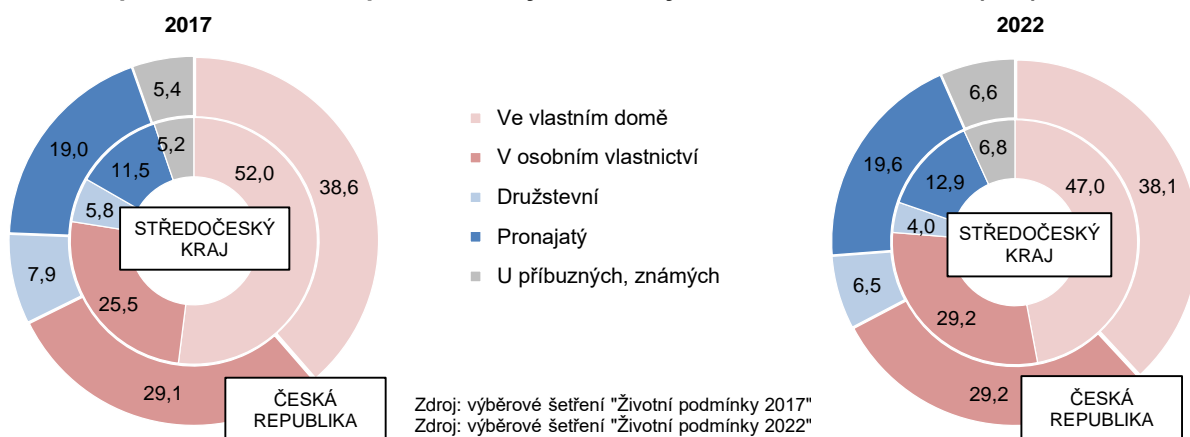
Součástí šetření bylo také zjišťování subjektivních názorů člena domácnosti na socioekonomickou situaci celé domácnosti. Z výsledků vyplývá, že více než polovina středočeských domácností vycházela se svými příjmy bez obtíží, zbylé domácnosti naopak měly se svou finanční situací určité obtíže. I přesto, že příjmy středočeských domácností patřily k republikovému průměru a v mezikrajském srovnání k těm vyšším, procento domácností, které subjektivně neměly problém svým příjmem pokrýt chod domácnosti (53 %), bylo nižší než procento domácností v celé ČR (60 %).

KOMENTÁŘ

Charakteristika bydlení

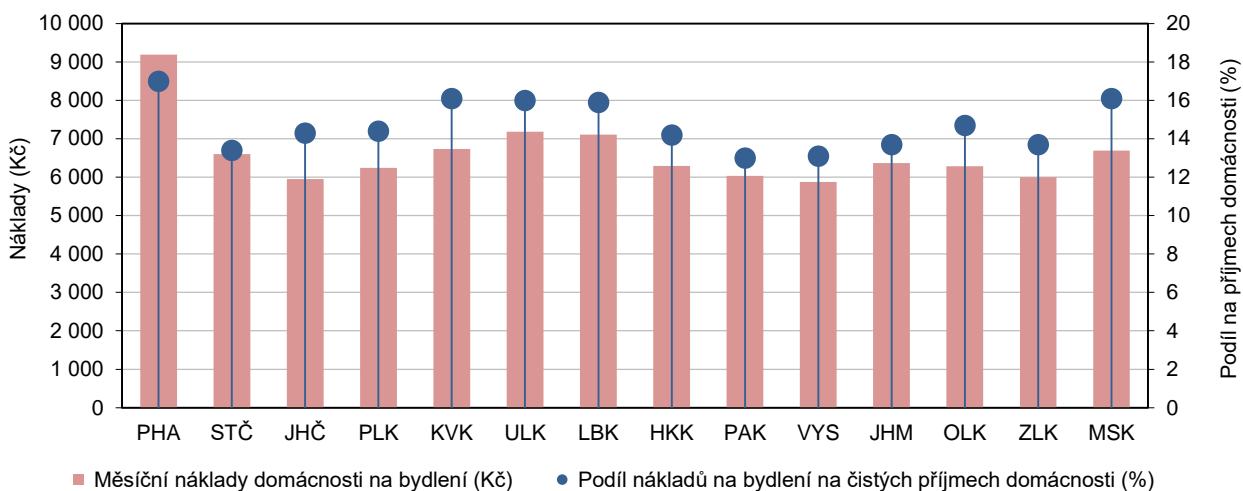
Úroveň bydlení patří k základním ukazatelům životního standardu. Téměř polovina domácností v kraji bydlela v roce 2022 ve vlastním domě, což odpovídá charakteru bydlení ve Středočeském kraji, tedy skutečnosti, že je zde vyšší podíl bytů v rodinných domech, než je tomu u jiných krajů. Podíly domácností s jinými typy vlastnického poměru k obývanému bytu (osobní, družstevní, pronájem) byly díky tomu naopak celorepublikově podprůměrné.

Domácnosti podle vlastnického poměru k obývanému bytu v letech 2017 a 2022 (v %)

Náklady na bydlení bývají často pro domácnost jednou z hlavních položek ve výdajích a ovlivňují životní podmínky domácností. Středočeské domácnosti vydaly na bydlení měsíčně průměrně 6 599 Kč, tedy o 221 Kč méně než v ČR (6 820 Kč). Náklady na bydlení představovaly z příjmů středočeské domácnosti 13,4 %. To bylo o 1,5 procentního bodu méně než u celorepublikového průměru (14,9 %) a z mezikrajského pohledu dosahovaly nižšího podílu už jen domácnosti v Pardubickém kraji (13,0 %) a Kraji Vysočina (13,1 %). Nejvyšší náklady na bydlení vynakládaly domácnosti v hlavním městě (17,0 %) a v krajích, kde převládal městský způsob bydlení spojený s vyššími náklady.

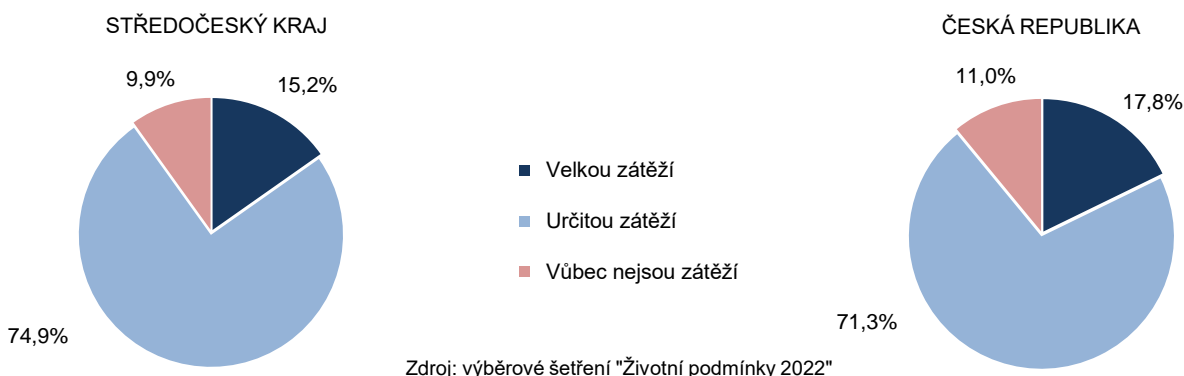
Průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti podle krajů v roce 2022

KOMENTÁŘ

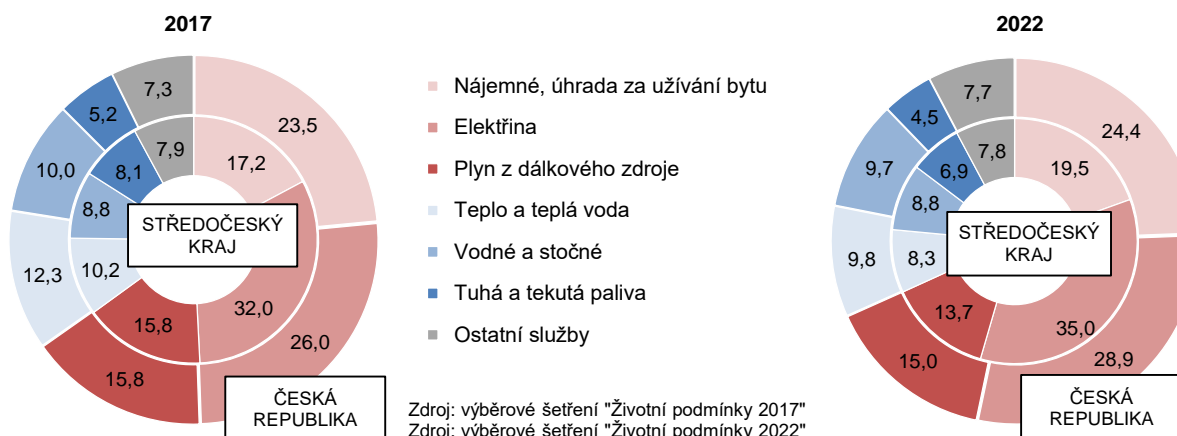
I přesto, že podíl nákladů na bydlení z čistého příjmu domácností patřil regionálně k nejnižším, byly dle subjektivního pohledu domácností tyto položky častější zátěží, než tomu bylo u domácností v celé republice. Podle tohoto pohledu nepředstavovaly náklady spojené s bydlením žádnou zátěž pro 9,9 % domácností v kraji, zatímco v ČR to bylo 11,0 % domácností.

Náklady na bydlení domácností (podle subjektivního názoru členů domácností) v roce 2022

Nejvyšší výdajovou položkou na bydlení byly pro středočeské domácnosti poplatky za elektřinu. Měsíční průměr těchto poplatků činil 2 312 Kč a byl nejvyšší mezi kraji. Podíl poplatků za elektřinu představoval jednu třetinu výdajů domácností za bydlení (kraj – 35,0 %, ČR – 28,9 %) a byl třetí nejvyšší mezi kraji. Ostatní měsíční poplatky související s bydlením byly zpravidla nižší než celorepublikové průměry, výjimkou byly díky typu bydlení domácnosti v kraji jen poplatky za tuhá a tekutá paliva, které byly vyšší než v celé ČR.

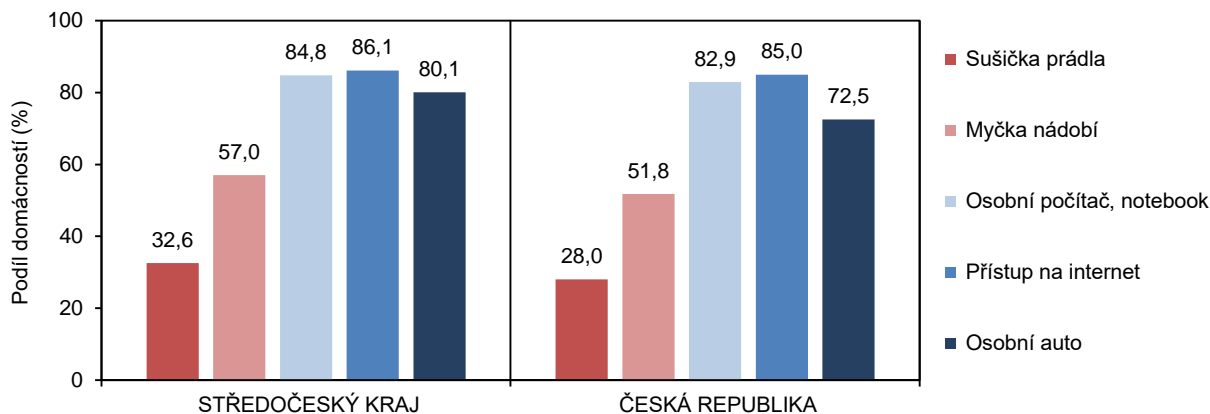
Struktura nákladů domácností na bydlení v letech 2017 a 2022 (v %)

Vybavenost domácnosti určitými předměty či spotřebiči typu televizor, pračka, chladnička, počítač či mobilní telefon je v současné době samozřejmostí ve všech krajích ČR. U méně častého či luxusnějšího typu vybavení domácnosti (např. sušička prádla, myčka nádobí, osobní automobil) byl podíl vlastnictví u středočeských domácností zpravidla vyšší než u domácností v celé ČR.

KOMENTÁŘ

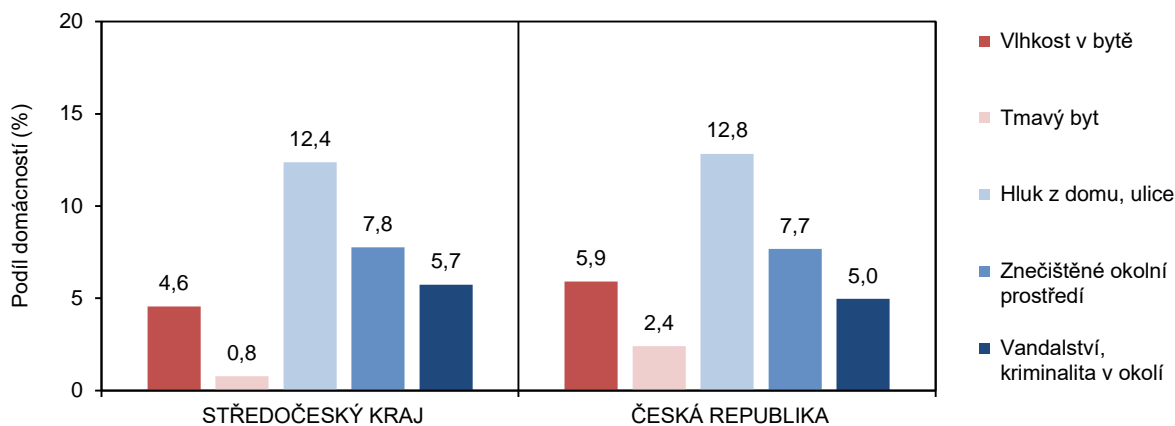
Vybavenost domácností vybranými předměty v roce 2022

Zdroj: výběrové šetření "Životní podmínky 2022"

Při zjišťování životních podmínek obyvatel je nutné neopomenout spokojenost občanů s bydlením. Nejčastějšími faktory, které negativně ovlivňovaly kvalitu bydlení domácností, byl hluk z domu či ulice. To negativně působilo přibližně na každou osmou domácnost v kraji. Všeobecně vnější faktory působící na kvalitu bydlení (hluk z domu a ulice, znečištěné okolní prostředí, vandalství a kriminalita) trápily středočeské domácnosti buď stejně, nebo o něco více než domácnosti v celé republice. Naopak záležitosti související přímo s bytem (vlhkost v bytě, tmavý byt) trápily pro změnu o něco více domácnosti v celé ČR než domácnosti ve Středočeském kraji.

Negativní faktory ovlivňující spokojenost bydlení (podle subjektivního názoru členů domácností) v roce 2022

Zdroj: výběrové šetření "Životní podmínky 2022"

Podrobné výsledky šetření jsou uvedeny ve zdrojové publikaci [Příjmy a životní podmínky domácností – 2022](#).

Kontakt:

Bc. Ondřej Junášek
Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj
oddělení informačních služeb
T 274 054 175
E infoservisstc@czso.cz

KOMENTÁŘ

- ¹ Šetření je realizováno jako čtyřleté, každoročně se obmění část domácností. Výsledky šetření jsou vzhledem k velikosti výběrového souboru reprezentativní jen do úrovně krajů. **Při interpretaci a analýze výsledků šetření je třeba mít neustále na paměti, že jsou zatíženy určitou statistickou chybou (výběrovou i nevýběrovou).**

*Do šetření byly zahrnuty všechny osoby, které v době šetření měly ve vybraném bytě obvyklé bydliště, a to včetně osob dočasně nepřítomných. Toto se vztahovalo i na cizí státní příslušníky a podnájemníky. **Hospodařící domácnost tvoří jedinec nebo skupina osob, které spolu trvale žijí a společně hradí základní a provozní výdaje domácnosti.***